

**ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
2014-2020**

Μάιος 2018

Περιεχόμενα

Ενότητα Γ : Περιεχόμενο Εγγράφου ΕΕΕΠ	3
Κεφάλαιο Α: Ανάλυση ΕΠ ανά Άξονα Προτεραιότητας & Δράση	3
Άξονας Προτεραιότητας 9B: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας - ΕΚΤ	3
Αποθεματικό Επίδοσης	3
Θεματικός στόχος 9– Επενδυτική Προτεραιότητα 9iv	4
Δράση 9iv.10: Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων	5

Ενότητα Γ : Περιεχόμενο Εγγράφου ΕΕΕΠ**Κεφάλαιο Α: Ανάλυση ΕΠ ανά Άξονα Προτεραιότητας & Δράση****Άξονας Προτεραιότητας 9B: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας - ΕΚΤ**

Θεματικοί στόχοι (ΘΣ)	9
Ταμείο	ΕΚΤ
Σύνδεση με θεματικές αιρεσιμότητες	9.1, 9.2, 9.3
Προϋπολογισμός (σε ΔΔ)	186.730.725 €
% Κοινωνικής συμμετοχής	80

Αποθεματικό Επίδοσης

Στο πλαίσιο επίδοσης του εγκεκριμένου ΕΠ έχουν τεθεί οι ακόλουθοι ενδιάμεσοι στόχοι όπως προκύπτουν από το εγκεκριμένο ΕΠ:

Πίνακας 1: Πλαίσιο επίδοσης

Κατηγορία περιφέρειας	Κωδικός Δείκτη ή βασικού σταδίου υλοποίησης	Δείκτης ή βασικό στάδιο υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης κατά περίπτωση	Ορόσημο για το 2018		
				Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Λιγότερο ανεπτυγμένες	CO15	μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανόμενων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ)	αριθμός			30
Λιγότερο ανεπτυγμένες	T1390	Ποσό Πιστοποιημένων Δαπανών	€ (ευρώ)			47.120.037
Λιγότερο ανεπτυγμένες	05502	Αριθμός υποστηριζόμενων δομών	αριθμός			50
Λιγότερο ανεπτυγμένες	10501	Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα	αριθμός	240	16.100	16.340

		εξαρτώμενων ατόμων				
Λιγότερο ανεπτυγμένες	T1263	Αριθμός εγκεκριμένων έργων που αφορούν σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικού ή περιφερειακού χαρακτήρα	αριθμός έργων			2

Οι ενέργειες που θα αναληφθούν από τη ΔΑ προκειμένου να επιτευχθούν οι ενδιάμεσοι στόχοι που έχουν τεθεί για την κατανομή του αποθεματικού επίδοσης είναι, μεταξύ άλλων και ενδεικτικά, οι ακόλουθες:

- Ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων (π.χ. δικαιούχοι, επιτελικές δομές κλπ.) για τη συμβολή της δράσης στην επίτευξη των οροσήμων του 2018 και κατ' επέκταση για την κατανομή του αποθεματικού επίδοσης
- Ενημέρωση των δικαιούχων αναφορικά με την υποχρέωση παροχής περιοδικής πληροφόρησης για την οικονομική και φυσική πρόοδο των έργων, όπως αυτή απορρέει από το Σύστημα Διαχείρισης & Ελέγχου, και στο πλαίσιο της υποστήριξης του Ενιαίου Συστήματος Παρακολούθησης Δεικτών.
- Παρακολούθηση της εξέλιξης της επίτευξης των στόχων, διασφάλιση συλλογής αναγκαίων στοιχείων, ανάλυση κινδύνου μη επίτευξης και πρόταση διορθωτικών ενεργειών κλπ.
- Υποστήριξη των δικαιούχων στην ωρίμανση και επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων.

Θεματικός στόχος 9– Επενδυτική Προτεραιότητα 9iv

Θεματικός στόχος (ΘΣ)	Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης
Επενδυτική προτεραιότητα	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας
Σύνδεση με θεματικές αιρεσιμότητες	9.3
Ειδικοί στόχοι	Προαγωγή της πρόσβασης κοινωνικά ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες υγείας / πρόνοιας / κοινωνικής φροντίδας
Δείκτες αποτελέσματος	05504: Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες / διευρυμένες υπηρεσίες 11206: Ποσοστό ατόμων που πλήττονται από τη φτώχεια και ωφελούνται από τις υπηρεσίες των Τοπικών Ομάδων Υγείας (TOMY) στο σύνολο των ατόμων που ωφελούνται από τις υπηρεσίες των Τοπικών Ομάδων Υγείας (TOMY) *11208: Ποσοστό των ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες υγείας για εξαρτήσεις προς το σύνολο των ατόμων που αιτήθηκαν υπηρεσίες για εξαρτήσεις

* πρόσθετος δείκτης ο οποίος αφορά στη δράση 9iv.10

Δράση 9ιν.10: Αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων

Χαρακτηρισμός δράσης	☒ Άλλο
Τρόπος υλοποίησης δράσης	☒ Επιχορήγηση (grant)
Συνεισφορά δράσης στο πλαίσιο επίδοσης	☒ ΟΧΙ
Ενδιάμεσοι φορείς	
Κατηγορία Περιφέρειας	☒ Λιγότερο ανεπτυγμένες
Σύνδεση με αιρεσιμότητες	9.3
Σύνδεση με αυτοδεσμεύσεις	☒ ΟΧΙ

Περιγραφή δράσης

Η εξάρτηση αποτελεί πολυπαραγοντικό φαινόμενο, το οποίο έχει οξυνθεί - ως προς κάποιες διαστάσεις του - τα τελευταία χρόνια. Κατά τη διάρκεια της δημοσιονομικής και κοινωνικής κρίσης, οι χρήστες ναρκωτικών ουσιών είναι πολλαπλά επιβαρυνμένοι κοινωνικά, σωματικά και ψυχικά, ενώ "νέου τύπου" εξαρτήσεις έχουν κάνει δυναμικά την εμφάνισή τους τόσο στον πληθυσμό των εφήβων/νέων όσο και στον πληθυσμό των ενηλίκων. Ενδεικτικά αναφέρονται η αύξηση της βαριάς χρήσης αλκοόλ ειδικά στην περιφέρεια και η αύξηση του τζόγου και των τυχερών παιχνιδιών στους νέους, σε βαθμό που κατατάσσει τη χώρα στην πρώτη θέση πανευρωπαϊκά.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προκύψει στον τομέα των Εξαρτήσεων, το Υπουργείο Υγείας προχώρησε σε εκπόνηση στρατηγικού σχεδίου θέτοντας τις εξής προτεραιότητες: γεωγραφική κάλυψη όλης της επικράτειας, ενίσχυση της δυνατότητας πλήρους απεξάρτησης, κοινωνική επανένταξη των απεξαρτημένων και φροντίδα πληθυσμών σε κίνδυνο.

Οι υπηρεσίες που αναπτύσσονται, βάσει του στρατηγικού σχεδιασμού, καλύπτουν και τους τρεις πυλώνες παρέμβασης: την πρόληψη, τη θεραπεία και την κοινωνική επανένταξη.

Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη μείωση της βλάβης και οι παρεμβάσεις εστιάζουν στην κάλυψη των ελλείψεων που παρατηρούνται στο υπάρχον σύστημα. Όλες οι νέες δομές θα λειτουργούν σε δίκτυο με τις ήδη υφιστάμενες κατά των εξαρτήσεων σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και με τις υπόλοιπες δομές υγείας/ κοινωνικής φροντίδας (Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας, ΤΟΜΥ, Μονάδες Ψυχικής Υγείας, Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων, Κοινωνικά Ιατρεία κ.α).

Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των νέων δομών/ υπηρεσιών καλύπτεται από το ήδη υφιστάμενο για τους οργανισμούς κατά των εξαρτήσεων, καθώς σύμφωνα με τον ν.4139/13 (Νόμος περί Εξαρτησιογόνων Ουσιών), οι φορείς με καταστατική αρμοδιότητα, που αποτελούν και τους δικαιούχους των έργων, δύνανται να αναπτύξουν νέες δομές στη βάση του σκοπού λειτουργίας τους χωρίς προηγούμενες ενέργειες έγκρισης.

Η αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Υγείας εκδίδει σχετικές αποφάσεις έγκρισης σκοπιμότητας, με τις οποίες διασφαλίζεται η ανταπόκριση των νέων δομών/υπηρεσιών στον στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου αλλά και κυρίως η βιωσιμότητά τους μετά το πέρας του προγράμματος.

Ωφελούμενοι των δράσεων είναι τα άτομα που κάνουν χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών ή παρουσιάζουν άλλου τύπου εξαρτητικές συμπεριφορές, άτομα του στενού τους περιβάλλοντος, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες που ενδέχεται να αναπτύξουν αντικοινωνικού τύπου συμπεριφορές (χρήση ουσιών, παραβατικότητα) και το σύνολο του πληθυσμού για τις υπηρεσίες πρόληψης.

Πιο συγκεκριμένα, οι προτεινόμενες δράσεις/παρεμβάσεις αφορούν στα παρακάτω:

A. Υπηρεσίες Μείωσης της Βλάβης

Σχεδιάζονται με στόχο τη φροντίδα των βασικών υγειονομικών και κοινωνικών αναγκών των εξαρτημένων ατόμων με χαμηλό κίνητρο και δυνατότητα απεξάρτησης και αφορούν σε:

1. Μονάδες Άμεσης Πρόσβασης και Υποστήριξης με υπηρεσίες Κινητής Μονάδας

Οι δομές αυτές θα παρέχουν υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας σε όλες τις επιμέρους ομάδες εξαρτημένων ατόμων ανάλογα με τις ανάγκες τους (εξαρτημένοι από ναρκωτικά, αλκοολικοί, άτομα με διπλή διάγνωση κ) και θα παραπέμπουν σε πιο εξειδικευμένες δομές για περαιτέρω φροντίδα (προγράμματα υποκατάστασης, θεραπευτικές κοινότητες, μονάδες θεραπείας από αλκοόλ ή/και τυχερά παιχνίδια, μονάδες ψυχικής υγείας, μονάδες αποτοξίνωσης κλπ).

Απευθύνονται σε άτομα που δεν μπορούν (ή δεν επιθυμούν) να ενταχθούν σε θεραπευτικό πλαίσιο αλλά χρήζουν άμεσης υποστήριξης. Οι μονάδες αυτές αποτελούν το πρώτο στάδιο επαφής των ατόμων με τις υπηρεσίες, με στόχο την κινητοποίηση και τη γενικότερη φροντίδα της υγείας, την εξατομικευμένη εκτίμηση αναγκών, την παραπομπή στο κατάλληλο πλαίσιο υποστήριξης. Οι υπηρεσίες που θα παρέχονται περιλαμβάνουν εκτίμηση υγειονομικών και κοινωνικών αναγκών, παραπομπή σε δομές αστέγων – μείωσης της βλάβης, ψυχιατρική -ψυχολογική εκτίμηση, παραπομπή σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας και θεραπείας των εξαρτήσεων, ενημέρωση/ συμβουλευτική.

Οι μονάδες άμεσης πρόσβασης θα συνεπικουρούνται από Κινητές Μονάδες

Οι Κινητές Μονάδες (ΚΜ) θα παρέχουν υπηρεσίες μείωσης της βλάβης εκτός δομών: παρεμβάσεις σε χώρους συνάθροισης χρηστών ουσιών, διανομή/ανταλλαγή συριγγών, παροχή βασικών υγειονομικών υπηρεσιών για αποφυγή θανάτων από υπερβολική δόση κ.α.

Στη Θεσσαλονίκη, όπου ήδη λειτουργούν προγράμματα παρέμβασης στο δρόμο, επιπλέον στόχο αποτελεί η κάλυψη περιοχών που υπό τις παρούσες συνθήκες δεν καλύπτονται λόγω ιδιαιτερότητας πληθυσμού ή/και έλλειψης πόρων των προγραμμάτων (περιορισμοί προσωπικού και οχημάτων). Οι ΚΜ θα παραπέμπουν τα άτομα που εξυπηρετούν στα Κέντρα Άμεσης Πρόσβασης, στα Κέντρα Φιλοξενίας καθώς και στις υπόλοιπες δομές κατά των εξαρτήσεων.

Ωφελούμενοι: Όλες οι επιμέρους ομάδες εξαρτημένων ατόμων ανάλογα με τις ανάγκες τους (εξαρτημένοι από ναρκωτικά, αλκοολικοί, άτομα με διπλή διάγνωση κ).

Ενδεικτική στελέχωση: Το σύνολο του προσωπικού που θα απασχολείται στις εν λόγω δράσεις αποτελείται από 8 - 12 μέλη προσωπικού από ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο των εξαρτήσεων όπως ψυχίατροι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνικοί θεραπευτές, κ.α.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΚΕΘΕΑ

2. Κέντρο Ημέρας με υπηρεσίες βραχείας φιλοξενίας

Η παρέμβαση αυτή απευθύνεται στα εξαρτημένα άτομα με έλλειψη σταθερής στέγης που αποτελούν και την πιο επιβαρυνόμενη ομάδα του πληθυσμού στόχου. Οι άστεγοι χρήστες εμπλέκονται συνήθως σε συμπεριφορές υψηλού κινδύνου ενώ οι συνθήκες διαβίωσης τους περιορίζουν σημαντικά και τη δυνατότητα πρόσβασης και παραμονής τους σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας. Έτσι δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος περαιτέρω εξαθλίωσης και κοινωνικού αποκλεισμού των συγκεκριμένων ομάδων.

Τα Κέντρα Ημέρας (ΚΗ) προσφέρουν ασφαλή χώρο ξεκούρασης, υπηρεσίες υγιεινής και σίτισης σε άστεγους χρήστες με στόχο τον περιορισμό της βλάβης και την προένταξή τους σε θεραπευτικό περιβάλλον. Επιπλέον, παρέχουν υπηρεσίες κινητοποίησης και ενδυνάμωσης των ατόμων με απώτερο στόχο την παραπομπή τους σε προγράμματα θεραπείας.

Συμπληρωματικά στις υπηρεσίες που θα παρέχονται από τα ΚΗ, θα λειτουργούν και ξενώνες ύπνου με δυνατότητα διανυκτέρευσης 20-25 ατόμων. Η λειτουργία των ξενώνων θα εξασφαλίσει την 24ωρη δυνατότητα παραμονής των ατόμων σε ασφαλές περιβάλλον. Τις βραδινές ώρες οι εξυπηρετούμενοι θα έχουν πρόσβαση σε χώρους ανάπαυσης και υγιεινής, ενώ η συνεχής παρουσία επαγγελματιών θα εξασφαλίζει την ασφαλή τήρηση του πλαισίου λειτουργίας καθώς και την έγκαιρη αντιμετώπιση καταστάσεων που χρήζουν άμεσης παρέμβασης. Οι δομές φιλοξενίας εκτιμάται ότι θα έχουν τη δυνατότητα να εξυπηρετούν παράλληλα και εξαρτημένα άτομα από την περιφέρεια που διαμένουν σε αστικά κέντρα προκειμένου να παρακολουθήσουν ανοιχτό πρόγραμμα θεραπείας.

Ωφελούμενοι: Τα εξαρτημένα άτομα με έλλειψη σταθερής στέγης.

Ενδεικτική στελέχωση: Το σύνολο του προσωπικού που θα απασχολείται, αποτελείται από 10 - 12 μέλη προσωπικού (σε βάρδιες ώστε να εξασφαλίζεται η 24ωρη λειτουργία) από ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο των εξαρτήσεων όπως ψυχίατροι, ψυχολόγοι, νοσηλεύτες, κοινωνικοί λειτουργοί, ειδικοί θεραπευτές κ.α.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΟΚΑΝΑ

Β. Δομές και Υπηρεσίες Θεραπείας

Περιλαμβάνουν μονάδες Σωματικής Αποτοξίνωσης από οπιούχα και αλκοόλ, απεξάρτησης από το αλκοόλ και τις «νόμιμες» εξαρτήσεις, για άτομα με ψυχιατρική συννοσηρότητα, μονάδες κοινωνικής φροντίδας όπως γονεϊκής στήριξης και προστασίας εξαρτημένων, έγκαιρης παρέμβασης σε έφηβους-νέους με παραβατική συμπεριφορά καθώς και πολυδύναμα κέντρα αντιμετώπισης ολόκληρου του φάσματος των εξαρτητικών συμπεριφορών στην περιφέρεια με κινητές μονάδες με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε περιοχές εκτός αστικού ιστού, και δύνανται να είναι:

B.1. Δομές Θεραπείας

3. Μονάδα Σωματικής Αποτοξίνωσης

Η μεγαλύτερη έλλειψη στο δίκτυο υφιστάμενων υπηρεσιών για την αντιμετώπιση της εξάρτησης εντοπίζεται στην περιορισμένη διαθεσιμότητα θέσεων αποτοξίνωσης βραχείας νοσηλείας. Σήμερα, το μόνο πρόγραμμα που λειτουργεί στο πλαίσιο του δημόσιου συστήματος – αλλά και το μόνο που λειτουργεί στη χώρα βάσει προδιαγραφών που ορίζονται εκ του ν.4139/13 – είναι το πρόγραμμά Detox του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης (ΨΝΘ).

Η έλλειψη θέσεων αποτοξίνωσης από οπιούχα και αλκοόλ αποτελεί βασικό ανασταλτικό παράγοντα για την πλήρη απεξάρτηση των εξαρτημένων και την επανένταξη τους στην κοινωνία. Έτσι, η ενίσχυση/ επέκταση της ήδη υπάρχουσας δομής αποτελεί δράση υψίστης προτεραιότητας στο στρατηγικό σχεδιασμό του υπουργείου.

Βασικοί στόχοι της Μονάδας Σωματικής Αποτοξίνωσης (ΜΣΑ) είναι η αντιμετώπιση των συμπτωμάτων του συνδρόμου στέρησης σε χρήστες οπιοειδών και αλκοόλ, η ψυχοκοινωνική υποστήριξη και κινητοποίηση, η προετοιμασία και παραπομπή σε κατάλληλο πρόγραμμα απεξάρτησης.

Ωφελούμενοι: Άτομα με συμπτώματα του συνδρόμου στέρησης (χρήστες οπιοειδών και αλκοόλ)

Ενδεικτική στελέχωση: Το σύνολο του προσωπικού που θα απασχολείται στην εν λόγω παρέμβαση αποτελείται από 18 - 26 μέλη προσωπικού με τις απαραίτητες ειδικότητες μιας νοσοκομειακού τύπου δομής που παρέχει και ψυχοκοινωνική υποστήριξη: γενικός ιατρός/παθολόγος, ψυχίατροι, νοσηλευτές, τραυματιοφορείς, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ειδικοί θεραπευτές κ.α. Τέτοιου τύπου δομές, λόγω της φύσης τους, χρειάζεται να στελεχωθούν και με γραμματεία/ διοικητικό προσωπικό καθώς και με βοηθητικό προσωπικό πλήρους ή μερικής απασχόλησης.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΨΝΘ (Ενίσχυση της ήδη υπάρχουσας δομής)

4. Μονάδα απεξάρτησης από το αλκοόλ και τις «νόμιμες» εξαρτήσεις

Η εξάρτηση από το αλκοόλ και, οι υπόλοιπες λεγόμενες «νόμιμες» εξαρτήσεις δεν αναγνωρίζονται εύκολα ως πρόβλημα από το άτομο και την οικογένειά του. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια της κρίσης κερδίζουν έδαφος – όπως επισημαίνουν και οι επιδημιολογικές έρευνες – με αποτέλεσμα οι υφιστάμενες υπηρεσίες να μην μπορούν να καλύψουν τη ζήτηση που παρουσιάζεται.

Οι Μονάδες Απεξάρτησης από το Αλκοόλ θα λειτουργούν στο πρότυπο των ήδη υφιστάμενων προγραμμάτων του εθνικού δικτύου υπηρεσιών και θα παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικής και θεραπευτικής υποστήριξης σε άτομα με προβληματική χρήση αλκοόλ και τις οικογένειές τους. Θα λειτουργούν σε δίκτυο με τις μονάδες αποτοξίνωσης, τα πολυδύναμα κέντρα και τις υπόλοιπες υπηρεσίες κατά των εξαρτήσεων.

Ωφελούμενοι: Άτομα με προβληματική χρήση αλκοόλ και οι οικογένειές τους

Ενδεικτική Στελέχωση: Το σύνολο του προσωπικού που θα απασχολείται στις εν λόγω δράσεις αποτελείται από 4-8 μέλη προσωπικού από ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο των εξαρτήσεων όπως ψυχίατροι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές κ.α.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΨΝΘ

5. Μονάδα για άτομα με ψυχιατρική συννοσηρότητα

Στόχος της μονάδας είναι η εξυπηρέτηση των ατόμων που αντιμετωπίζουν πρόβλημα διπλής διάγνωσης (εξάρτηση και κάποιας μορφής ψυχιατρική διαταραχή) που σε μεγάλο βαθμό σήμερα δεν καλύπτονται από τα θεραπευτικά προγράμματα και τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Η ανάγκη για ανάπτυξη υπηρεσιών τέτοιου τύπου τεκμαίρεται αφενός από τη διαπιστωμένη – στη βάση επιδημιολογικών ερευνών – αύξηση των προβλημάτων ψυχικής υγείας ιδιαίτερα στον πληθυσμό των εξαρτημένων και αφετέρου από την υψηλή προσέλευση ατόμων με διπλή διάγνωση στις υπηρεσίες κατά των εξαρτήσεων.

Βασικοί στόχοι μιας τέτοιας μονάδας είναι η ψυχιατρική εκτίμηση, η βραχεία παρέμβαση για σταθεροποίηση της κατάστασης, η εξατομικευμένη ψυχοκοινωνική και φαρμακευτική υποστήριξη, η προετοιμασία και παραπομπή των ατόμων σε κατάλληλο πρόγραμμα απεξάρτησης – εφόσον κρίνεται αναγκαίο – ή άλλου τύπου δομή ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες.

Ωφελούμενοι: Άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα διπλής διάγνωσης (εξάρτηση και κάποιας μορφής ψυχιατρική διαταραχή)

Ενδεικτική στελέχωση: Το σύνολο του προσωπικού που θα απασχολείται στις εν λόγω δράσεις αποτελείται από 6-16 μέλη προσωπικού – ανάλογα με το τύπο: νοσοκομειακού ή εξωνοσοκομειακού τύπου δομή – από ειδικότητες που γενικά απασχολούνται στον κλάδο εξαρτήσεων/ψυχικής υγείας όπως ψυχίατροι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές κ.α.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΚΕΘΕΑ

Β.2. Υπηρεσίες Θεραπείας (με ενίσχυση υφιστάμενων δομών αναπτύσσονται πρόσθετες υπηρεσίες)

6. Γονεϊκή στήριξη και προστασία εξαρτημένων

Οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας έχουν ως απώτερο στόχο την ολιστική προσέγγιση των αναγκών των εξαρτημένων γονέων και των παιδιών τους, την παροχή εξειδικευμένης ψυχοκοινωνικής φροντίδας και τη μείωση του συναισθηματικού και οικονομικού κόστους που συνεπάγεται η τοποθέτηση των παιδιών σε ιδρύματα παιδικής προστασίας.

Στο πλαίσιο αυτής της παρέμβασης θα γίνει διερεύνηση αναγκών για αποτύπωση του πληθυσμού στόχου και στη συνέχεια θα πραγματοποιηθούν ενέργειες σε δομές παιδικής προστασίας με αντικείμενο τον εντοπισμό περιστατικών, τη θεραπευτική αντιμετώπιση των όποιων προβλημάτων υγείας και στη συνέχεια την ομαλή ενσωμάτωση των παιδιών στη σχολική κοινότητα και την πρώιμη ανίχνευση μαθησιακών δυσκολιών. Σημαντική θα είναι επίσης η διασύνδεση των υπηρεσιών κατά των εξαρτήσεων με τα δημόσια μαιευτήρια και τις παιδιατρικές κλινικές του ΕΣΥ, αναφορικά με την υποστήριξη της διαδικασίας αναδοχής των παιδιών χρηστών που εγκαταλείπονται στις εγκαταστάσεις τους.

Επιπλέον θα παρέχονται υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας σε γυναίκες έγκυες εξαρτημένες από ναρκωτικά, εξαρτημένες με ανήλικα παιδιά ή/και μονογονεϊκές οικογένειες. Στόχος είναι η παραμονή των ωφελουμένων σε οικείο περιβάλλον, η διατήρηση της οικογενειακής συνοχής, η αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού, και η εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τις εξαρτημένες γυναίκες που επιθυμούν και δύνανται να διατηρήσουν την επιμέλεια των παιδιών τους.

Ωφελούμενοι: Γονείς με προβλήματα εξάρτησης και τα παιδιά τους.

Ενδεικτική στελέχωση: Το σύνολο του προσωπικού που θα απασχολείται, αποτελείται από 5-8 άτομα με ειδικότητες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο εξαρτήσεων/ψυχικής υγείας όπως ψυχίατροι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνικοί θεραπευτές, νοσηλευτές κ.α.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΟΚΑΝΑ

7. Έγκαιρη παρέμβαση σε έφηβους-νέους με παραβατική συμπεριφορά

Η δράση αυτή περιλαμβάνει παρεμβάσεις στα αστυνομικά τμήματα με πληθυσμό στόχο ανήλικους και νέους έως 25 ετών που συλλαμβάνονται για παράβαση της νομοθεσίας περί ναρκωτικών.

Στόχος της είναι η έγκαιρη παρέμβαση εξειδικευμένων λειτουργών κατά τη σύλληψη ανηλίκων-νέων με σκοπό τη βραχεία ψυχολογική υποστήριξη των ιδίων και των οικογενειών τους, την παραπομπή τους σε θεραπεία καθώς και την πρόληψη μελλοντικής παραβατικότητας.

Ωφελούμενοι: Ανήλικοι και νέοι έως 25 ετών που συλλαμβάνονται για παράβαση της νομοθεσίας περί ναρκωτικών.

Ενδεικτική στελέχωση: Το σύνολο του προσωπικού που θα απασχολείται, αποτελείται από 2-4 άτομα με ειδικότητες που αξιοποιούνται στον κλάδο εξαρτήσεων/ψυχικής υγείας όπως, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνικοί θεραπευτές κ.α.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΟΚΑΝΑ

Γ. Πρόγραμμα υπηρεσιών Πρόληψης

Οι δράσεις αυτές αφορούν στην ενίσχυση και τον εμπλουτισμό των παρεμβάσεων πρόληψης των εξαρτήσεων από τα ναρκωτικά, το αλκοόλ και άλλες εξαρτητικές συμπεριφορές σε εθνικό επίπεδο, με προγράμματα καθολικής και επικεντρωμένης πρόληψης που απευθύνονται σε γενικό πληθυσμό και ειδικές ομάδες (άνεργοι, μετανάστες, άποροι και κοινωνικά περιθωριοποιημένοι, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας κ.α) ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες.

Επιπλέον, οι υπηρεσίες πρόληψης μπορούν να παίξουν πρωτεύοντα ρόλο και στη διασύνδεση των δομών κατά των εξαρτήσεων με αυτές της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ), ιδιαίτερα με την ευαισθητοποίηση του υγειονομικού προσωπικού ώστε να αναγνωρίζει, να παρέχει πρωτοβάθμιες υπηρεσίες και να διασυνδέει τον πληθυσμό στόχο με εξειδικευμένες δομές.

8. Παρεμβάσεις πρόληψης

Οι παρεμβάσεις πρόληψης θα περιγραφούν αναλυτικά από τον δικαιούχο φορέα ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες σε τοπικό επίπεδο και ενδεικτικά θα περιλαμβάνουν:

- Πρόληψη νέων μορφών εξάρτησης

Τα ναρκωτικά δεν είναι πλέον οι μόνες ουσίες που προκαλούν εξάρτηση. Άλλες μορφές εξαρτήσεων και εξαρτητικών συμπεριφορών έχουν κάνει την εμφάνισή τους. Ανάμεσα σε αυτές είναι οι εξαρτήσεις από τον τζόγο, τα ψυχοδραστικά φάρμακα, το διαδίκτυο κ.α., που δείχνουν να πλήττουν σε παγκόσμιο επίπεδο και με διάφορες μορφές. Επιπλέον ανησυχητικό εμφανίζεται το γεγονός ότι η εκδήλωση τέτοιων εξαρτήσεων παρατηρείται σε ολοένα και μικρότερες ηλικίες. Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν θα βασίζονται τόσο στην αξιοποίηση ήδη υπάρχοντος υλικού (εγχειριδίων πρόληψης) όσο και στη δημιουργία νέου μεθοδολογικού πλαισίου και εργαλείων ανίχνευσης νέων εξαρτήσεων, εξαρτητικών συμπεριφορών, περιπτώσεων σχολικού εκφοβισμού (bullying). Θα περιλαμβάνουν ανάπτυξη νέου ενημερωτικού υλικού (έντυπου ή ηλεκτρονικού) με σκοπό την καλύτερη στόχευση των επιμέρους ηλικιακών κατηγοριών

- Έγκαιρη Παρέμβαση στον Φοιτητικό Πληθυσμό, σε συνεργασία με τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς των Πανεπιστημίων

Συνεργασία με τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς που λειτουργούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για την παρέμβαση στην κρίση και την ανάπτυξη συστήματος παραπομπών από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα προς τα Κέντρα Πρόληψης.

- Οργάνωση δικτύου έγκαιρης παρέμβασης στη σχολική κοινότητα

Έγκαιρη παρέμβαση στην κρίση και οργάνωση δικτύου παραπομπών στις σχολικές κοινότητες όλων των βαθμίδων

- Ενίσχυση της δικτύωσης των Κέντρων Πρόληψης με επίκεντρο τις δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ)

Με γνώμονα το ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων των Κέντρων Πρόληψης και τον ρόλο τους στην προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας όλων των ηλικιών και όχι μόνο των εφήβων, είναι αναγκαία η ενίσχυση της δικτύωσης με τοπικούς φορείς, την πανεπιστημιακή κοινότητα καθώς και με τις δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Οι παραπάνω ενδεικτικές παρεμβάσεις θα αναπτυχθούν σε συνεργασία με τις ήδη υπάρχουσες δομές (Κέντρα Πρόληψης) που λειτουργούν στο πλαίσιο του εθνικού δικτύου, με δικαιούχο του έργου τον Οργανισμό κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) σε σύμπραξη με τα κατά τόπους ΔΣ των Κέντρων Πρόληψης (υπογράφεται Προγραμματική Σύμβαση για διάκριση αρμοδιοτήτων για τις παρεχόμενες υπηρεσίες)

Ωφελούμενοι του Προγράμματος Πρόληψης: Ο γενικός πληθυσμός και ειδικές ομάδες (άνεργοι, μετανάστες, άποροι και κοινωνικά περιθωριοποιημένοι, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας κ.α).

Ενδεικτική Στελέχωση: έως 1 άτομο ανά πρόγραμμα

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 1

Δικαιούχος του έργου: ΟΚΑΝΑ σε σύμπραξη με τα κατά τόπους Δ.Σ. των Κέντρων Πρόληψης

Δ. Πρόγραμμα Κοινωνικής Ένταξης

Το πρόγραμμα αφορά στην ενίσχυση και τον εμπλουτισμό των παρεμβάσεων που στοχεύουν στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την κοινωνική ενσωμάτωση των πρώην εξαρτημένων, ή υπό απεξάρτηση, ατόμων. Χρειάζεται να σημειωθεί ότι η φάση κοινωνικής επανένταξης αποτελεί κομβικό σημείο για τη διατήρηση του θεραπευτικού αποτελέσματος και την πρόληψη της υποτροπής, ιδιαίτερα σήμερα που οι υψηλοί δείκτες ανεργίας και υποαπασχόλησης δυσχεράνουν την εργασιακή και κοινωνική ένταξη των αποθεραπευμένων και δημιουργούν συνθήκες περιστεφόμενης πόρτας στις υπηρεσίες.

9. Το Πρόγραμμα εκπαίδευσης/ επιμόρφωσης και κοινωνικής επανένταξης απεξαρτημένων θα περιλαμβάνει (ενδεικτικά) την παρακάτω δέσμη υπηρεσιών, ανάλογα με τις κοινωνικές ανάγκες της κάθε περιφέρειας:

- Δράσεις υποστήριξης με στόχο την επανασύνδεση με το εκπαιδευτικό σύστημα
- Προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού, ανάπτυξης δεξιοτήτων και υποστήριξης για ένταξη στην αγορά εργασίας
- Υπηρεσίες νομικής υποστήριξης
- Δράσεις υποστήριξης με στόχο την ανάπτυξη δομών κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Οι δράσεις θα αναπτυχθούν από τις ήδη υπάρχουσες δομές που λειτουργούν στο πλαίσιο του εθνικού δικτύου κατά των εξαρτήσεων και θα συνίστανται στην πρόσληψη εκπαιδευτών, συμβούλων και νομικών, 4 έως 8 ατόμων ανά δομή, ανάλογα με τις περιφερειακές ανάγκες των δικαιούχων των έργων.

Ωφελούμενοι του Προγράμματος Κοινωνικής Ένταξης: πρώην εξαρτημένοι ή/και άτομα υπό απεξάρτηση

Ενδεικτική Στελέχωση: 4 έως 8 άτομα ανά δομή, ανάλογα με τις περιφερειακές ανάγκες των δικαιούχων των έργων.

Εκτιμώμενος αριθμός έργων: 3

Δικαιούχοι των έργων: ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, ΨΝΘ (μία δέσμη υπηρεσιών στον κάθε δικαιούχο)

Δυνατότητα Χρήσης Ρήτρας Ευελιξίας:

Σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ.3, εδάφιο 1 της υπ' αριθ.: 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ 1822/Β'/24-08-2015), το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ μπορούν να χρηματοδοτούν, με συμπληρωματικό τρόπο και εντός ορίου έως 10% της ενωσιακής χρηματοδότησης. Οι δαπάνες μέρους μίας πράξης είναι επιλέξιμες για στήριξη από το άλλο Ταμείο, βάσει των κανόνων επιλεξιμότητας που ισχύουν για το εν λόγω Ταμείο, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές οι δαπάνες είναι απαραίτητες για την ικανοποιητική υλοποίηση της πράξης και συνδέονται άμεσα με αυτήν, σε συνδυασμό με όσα προβλέπονται για τις εγκεκριμένες δράσεις Εξειδίκευσης του Προγράμματος.

Δείκτες εκροής

Πίνακας 2: Δείκτες εκροής

Κωδικός δείκτη	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Κατηγορία περιφέρειας (κατά περίπτωση)	Τιμή-στόχος (2023)			Δείκτης πλαισίου επίδοσης (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Δείκτης RIS3 (ΝΑΙ/ΟΧΙ)
				Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο		
*11205	Αριθμός ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες υγείας για Εξαρτήσεις	αριθμός	Λιγότερο ανεπτυγμένες			600	ΟΧΙ	ΟΧΙ

* πρόσθετος δείκτης ο οποίος αφορά στη δράση 9iv.10

Χρηματοδοτικό σχήμα

Πίνακας 3: Προϋπολογισμός (σε ευρώ)

	Σύνολο Χώρας/ Κατηγορίες Περιφέρειας
Συνολικό Κόστος (α)	3.407.200,00
Δημόσια Δαπάνη (β)	3.407.200,00
Ενωσιακή Συνδρομή (γ)	2.725.760,00
Εθνική Συμμετοχή (δ)	681.440,00
Ιδιωτική Συμμετοχή (ε)	

Δυνητικοί δικαιούχοι

Νομικά Πρόσωπα με καταστατική αρμοδιότητα για την αντιμετώπιση των Εξαρτήσεων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Ν.4139/2013, όπως :

- Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ)
- ΟΚΑΝΑ σε συνεργασία με Κέντρα Πρόληψης
- Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ)
- Γ.Ν.Θ. «Γ.ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ» - Οργανική Μονάδα Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

Χρονοπρογραμματισμός εργασιών

Για την έκδοση πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Ενέργεια	Ημερομηνία
Εκπλήρωση αιρεσιμότητας	03/2017
Έγκριση κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής πράξης	06/2018
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	06/2018

Πίνακας 4: Ανάλυση προϋπολογισμού (σε δημόσια δαπάνη-ΔΔ)

Κωδ. ΑΠ (1)	ΔΔ(2)	Κωδ. ΘΣ (3)	ΔΔ (4)	Κωδ. Επεν. Προτ. (5)	ΔΔ (6)	Κωδ. Ειδικού στόχου (7)	ΔΔ (8)	Κωδ. Δράσης/ πρόσκλησης (9)	ΔΔ (10)	Κατηγορία περιφέρειας (11)	Κωδ. πεδίου παρέμβασης (12)	ΔΔ (13)
9B	186.730.725	9	230.731.329	9iv	66.039.300	9iv1	66.039.300	9iv.10	3.407.200	Λιγότερο ανεπτυγμένες	112	3.407.200

Πίνακας 5: Επισκόπηση χαρακτηριστικών των δράσεων

Κωδικός Δράσης (1)	Χαρακτηρισμός δράσης (2)	Κατηγορία περιφέρειας (3)	ΔΔ (4)	Τρόπος υλοποίησης δράσης (5)	ΔΔ (6)	ΔΔ που συνεισφέρει στο πλαίσιο επίδοσης (7)	ΔΔ μη εκπληρούμενων θεματικών αιρεσιμοτήτων (8)	ΔΔ μη εκπληρούμενων αυτοδεσμεύσεων (9)
9iv.10	Άλλη	Λιγότερο ανεπτυγμένες	3.407.200	Επιχορήγηση	3.407.200	0	0	0